

Draagvlak verlenging opvangschip Silja Europa

Rapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/035

Datum

maart 2023

Opdrachtgever

Gemeente Velsen

Auteurs

Dewi Hollander
Jaap Bouwmeester
Tijmen Siermann

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	7
1.3 Uitvoering van het onderzoek	8
2 Resultaten	9
2.1 Algemene houding tegenover opvang asielzoekers	9
2.2 Ervaringen met huidige situatie opvangschip Silja Europa	10
2.3 Draagvlak voor verlenging	12
Bijlage: Vragenlijst	17

Samenvatting

Achtergrond en doel van het onderzoek

In de loop van 2022 kwamen knelpunten in de opvang van asielzoekers in toenemende mate in het landelijke nieuws. Asielzoekerscentra waren overvol en tijdelijke locaties werden ingericht. Om het nijpende probleem rond de opvang van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland aan te pakken vroeg de landelijke overheid gemeenten dringend tijdelijke opvangplekken te organiseren. Het zeecruiseschip Silja Europa aan de VOB-kade in Velsen-Noord is een van die opvangplekken.

Het ging om een opvang van maximaal 1.000 personen¹, voor een periode van maximaal zes maanden (tot uiterlijk 1 maart 2023). De landelijke overheid dacht dat er voor 1 maart 2023 genoeg opvangplekken zouden zijn. Begin 2023 werd geconstateerd dat er nog steeds niet genoeg opvangplekken zijn. Daarom vraagt de landelijke overheid aan de gemeente of het opvangschip toch langer mag blijven.

Voordat de gemeente Velsen een besluit neemt over dit verzoek van de landelijke overheid, wil zij weten hoe de omwonenden – de inwoners van Velsen-Noord – hierover denken. Met dit onderzoek peilt de gemeente het draagvlak onder de inwoners van Velsen-Noord.

Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek bestond uit een online enquête.

Enquête. Voor het onderzoek zijn alle 4.270 inwoners van 18 jaar en ouder uit de kern Velsen-Noord uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. De uitnodigingsbrief bevatte unieke inloggegevens, zodat iedereen maximaal één keer kon meedoen. De vragenlijst werd vertaald in vier talen (Pools, Engels, Arabisch en Turks) en er is ondersteuning georganiseerd op Huis van de Wijk de Stek, om mensen te helpen de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 1.217 inwoners de vragenlijst volledig ingevuld. Dit betekent een respons van 29 procent.

Op de data van de enquête is een weging toegepast naar leeftijd, geslacht en afstand woonadres tot het opvangschip. Dit betekent dat de verhoudingen in de respons zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de kern Velsen-Noord. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen.

¹ Incidenteel mogen er maximaal 1.200 asielzoekers worden opgevangen. Dit is allen toegestaan voor een periode van maximaal 10 aaneengesloten dagen. En niet langer dan 30 dagen tijdens de gehele periode.

Belangrijkste uitkomsten

Bijna de helft van de inwoners van Velsen-Noord staat achter opvang asielzoekers in de gemeente
Iets minder dan de helft (47%) van de inwoners van Velsen-Noord vindt het goed dat de gemeente asielzoekers opvangt. Het aantal tegenstanders (38%) is kleiner dan het aantal voorstanders. Dit beeld draait om wanneer wordt gevraagd naar de opvang in de eigen kern, Velsen-Noord. Ruim de helft (52%) vindt dit niet goed, 27 procent vindt dat wel goed.

Aantal positieve en negatieve ervaringen in balans; wel bij bijna de helft sprake van onveiligheidsgevoelens

De persoonlijke ervaringen met bewoners van het schip zijn beperkt en gemengd. Een merendeel heeft geen ervaringen met de bewoners en de groep die wel ervaringen heeft laat net zo veel positieve als negatieve ervaringen optekenen. Zesenvestig procent van de inwoners geeft aan zich wel eens onveilig te voelen. Dat lijkt minder te koppelen aan daadwerkelijke incidenten, maar eerder aan samenscholingen die intimiderend overkomen.

Minderheid steunt de plannen voor de verlenging van de opvang op Silja Europa

In Velsen-Noord is een ruime meerderheid (59%) tegen de verlenging van de opvang op de Silja Europa. Iets meer dan een kwart (26%) van de inwoners is voor het plan en 13 procent steunt het plan onder voorwaarden. Zij willen graag extra afspraken. In veel gevallen gaat dit om afspraken die al omvat worden in de huidige uitgangspunten, zoals duidelijkheid over tot wanneer het schip blijft en een maximum aantal van 1.000 asielzoekers. Andere voorwaarden die men stelt aan steun voor de verlenging zijn a. herinvestering van de gelden die het Rijk de gemeente voor de opvang biedt in het dorp zelf, b. het goed contact houden met de bevolking om te polsen of het goed blijft gaan en c. een milieuvriendelijker alternatief om het schip van energie te voorzien. Daarnaast zijn er enkele inwoners die om aandacht vragen voor de nazorg van deze asielzoekers. Zij zien graag dat de gemeente een rol speelt in de begeleiding en integratie van deze asielzoekers.

Onder groep met (voorwaardelijke) steun voor verlenging van zes maanden is ook veel draagvlak voor langere looptijd

De inwoners die (onder voorwaarden) open stonden voor een verlenging is een vervolgvraag gesteld. Hen is gevraagd of zij ook staan achter een verlenging met meer dan zes maanden, met als extra factor dat hier dan tegenover staat dat er minder woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders. Omdat de gemeente Velsen veel asielzoekers opvangt, kan mogelijk de afspraak worden gemaakt dat de andere gemeenten in de regio meer statushouders een woonruimte geven. Hiermee komt er minder druk op de woningen in Velsen.

Van de inwoners die (onder voorwaarden) open stonden voor een verlenging van zes maanden valt bij een op de zes (16%) het draagvlak weg als de verlenging langer wordt dan zes maanden, ook al staat hier mogelijk tegenover dat er minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders. Een krappe meerderheid (52%) van de inwoners die (onder voorwaarden) open stonden voor een verlenging van zes maanden, steunt een langere verlenging. Nog eens 20 procent staat hier voor open onder bepaalde voorwaarden. Deze voorwaarden zijn deels overlappend met de eerder gestelde voorwaarden, waarbij vooral de herinvestering van de gelden in de eigen kern in het oog springt. Ook stellen veel inwoners dat in het geval van een langere verlenging er helemaal geen woningen in Velsen-Noord voor statushouders beschikbaar zouden moeten komen, zodat er meer ruimte komt voor de huidige huizenzoekers.

Van de groep inwoners die een langere opvang op de Silja Europa steunt, is maar een klein deel dat hier een zo kort mogelijk tijdspad van 1 jaar opplakt (19%). Meer dan de helft van hen noemt zelfs helemaal geen tijdspanne. Zij willen vaak dat de opvang in stand blijft zo lang dit nodig is.

Conclusie

Uit het onderzoek komt naar voren dat het draagvlak voor verlenging van de opvang op de Silja Europa beperkt is. Ook als er tegemoet wordt gekomen aan de groep die aanstuurt op extra afspraken, is er geen meerderheid voor een verlenging.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Crisis in de asielopvang

In de loop van 2022 kwamen knelpunten in de opvang van asielzoekers in toenemende mate in het landelijke nieuws. Met name bij het aanmeldcentrum in Ter Apel was sprake van een crisissituatie. Zo moesten asielzoekers in de zomermaanden meerdere malen buiten slapen omdat het aanmeldcentrum in Ter Apel volledig bezet was.

Silja Europa

Om het nijpende probleem rond de opvang van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland aan te pakken vroeg de landelijke overheid gemeenten dringend tijdelijke opvangplekken te organiseren. Ook de gemeente Velsen is door het ministerie benaderd om in gesprek te gaan over het bieden van een tijdelijke locatie voor een zeecruiseschip. Het college besloot onder voorwaarden toe te staan dat het zeecruiseschip Silja Europa aan de VOB-kade in Velsen-Noord (Wijkermeerweg 7) mocht liggen. Dit schip wordt gebruikt voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. Het ging om een opvang van maximaal 1.000 personen², voor een periode van maximaal zes maanden (tot uiterlijk 1 maart 2023). Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is verantwoordelijk voor de organisatie van de opvang op en rond het schip.

De landelijke overheid dacht dat er voor 1 maart 2023 genoeg opvangplekken zouden zijn. Daarom was de afspraak met de landelijke overheid dat het schip op 1 maart 2023 weer weggaat. De landelijke overheid constateerde begin 2023 dat er nog steeds niet genoeg opvangplekken zijn. Daarom vraagt de landelijke overheid aan de gemeente of het opvangschip toch langer mag blijven. Voordat de gemeente Velsen een besluit neemt over dit verzoek van de landelijke overheid, wil zij weten hoe de omwonenden – de inwoners van Velsen-Noord – hierover denken. Dit onderzoek peilt het draagvlak onder de inwoners van Velsen-Noord.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het onderzoek dient inzichtelijk te maken wat de impact op de omwonenden tot nu toe is en hoe zij kijken naar een mogelijke verlenging van de opvang op de Silja Europa.

Onderzoeksvragen

1. Hoe beleven inwoners van Velsen-Noord de huidige situatie?

Bij deze onderzoeksvraag wordt verkend wat de houding is richting de huidige opvangsituatie, welke ervaringen inwoners hebben met de bewoners van het opvangschip (zowel positief als negatief) en of er impact is door overlast van de bewoners of gevoelens van onveiligheid.

² Incidenteel mogen er maximaal 1.200 asielzoekers worden opgevangen. Dit is allen toegestaan voor een periode van maximaal 10 aaneengesloten dagen. En niet langer dan 30 dagen tijdens de gehele periode.

2. Wat is de houding van inwoners van Velsen-Noord t.a.v. de verlenging van het opvangschip?

Bij deze onderzoeksvraag wordt in de eerste plaats gekeken of er draagvlak is voor een verlenging van zes maanden (tot 1 september 2023), waarbij er extra aandacht uitgaat naar de groep die dit onder bepaalde voorwaarden steunt. Zo kan in kaart worden gebracht met welke extra afspraken draagvlak verder toeneemt. Vervolgens is aan de groep die (onder bepaalde voorwaarden) zou instemmen met verlenging ook gevraagd of zij akkoord gaan met een langere periode, als de gemeente Velsen dan minder of helemaal geen woningen beschikbaar hoeft te stellen voor statushouders. De landelijke overheid is op dit gebied bezig met een nieuwe wet (de Spreidingswet). Die wet zorgt dat iedere gemeente naast statushouders³ straks verplicht is om ook asielzoekers op te vangen. Doordat de gemeente Velsen dan al veel asielzoekers opvangt, kan de gemeente afspraken maken dat andere gemeenten in de regio meer statushouders een woonruimte geven.

1.3 Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek bestaat uit een enquête onder inwoners. Er is een vragenlijst uitgezet onder inwoners van de kern Velsen-Noord. Voor het onderzoek zijn alle inwoners⁴ van 18 jaar en ouder wonend in Velsen-Noord per brief uitgenodigd om mee te doen. Deze brief bevatte unieke inloggegevens voor de vragenlijst.

De communicatie over het onderzoek werd ondersteund door middel van berichten en oproepen vanuit de gemeente Velsen. De vragenlijst werd vertaald in vier talen (Pools, Engels, Arabisch en Turks) en er is ondersteuning georganiseerd op Huis van de Wijk de Stek, om mensen te helpen de vragenlijst in te vullen. Het onderzoek liep van donderdag 16 februari tot zondag 26 februari 2023. In totaal hebben 1.217 inwoners de vragenlijst volledig ingevuld. Dit betekent een respons van 29 procent.

Weging

Op de data van de enquête is een weging toegepast naar leeftijd, geslacht en afstand van de woning tot het opvangschip.⁵ Dit betekent dat de verhoudingen in de respons zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de kern Velsen-Noord. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele kern, wat betreft deze achtergrondkenmerk. Indien de percentages niet exact optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afronding.

³ Statushouders zijn asielzoekers die al zeker weten dat zij in Nederland mogen blijven. Statushouders worden gekoppeld aan een gemeente in Nederland. Deze gemeente moet zorgen dat er een woning voor hen beschikbaar komt.

⁴ Met uitzondering van de bewoners van de Silja Europa.

⁵ Velsen-Noord is hierbij in drie gebieden opgedeeld; tot 1.000 meter afstand, 1.000 tot 1.500 meter afstand en meer dan 1.500 meter afstand.

2 Resultaten

Dit hoofdstuk behandelt in paragraaf 2.1 de algemene houding van inwoners tegenover de opvang van asielzoekers. Vervolgens komen in paragraaf 2.2 de ervaringen aan bod. Paragraaf 2.3 toont het draagvlak voor verlenging van de Silja Europa.

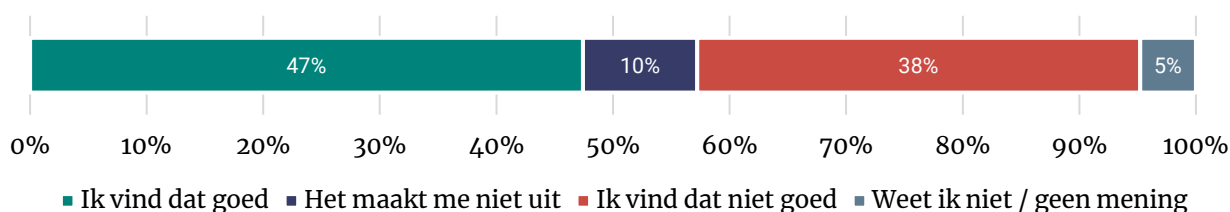
2.1 Algemene houding tegenover opvang asielzoekers

Om een beeld te kunnen schetsen over de algemene houding van inwoners van Velsen-Noord tegenover asielzoekers zijn enkele stellingen voorgelegd over de opvang van asielzoekers.

2.1.1 Opvang van asielzoekers in eigen gemeente

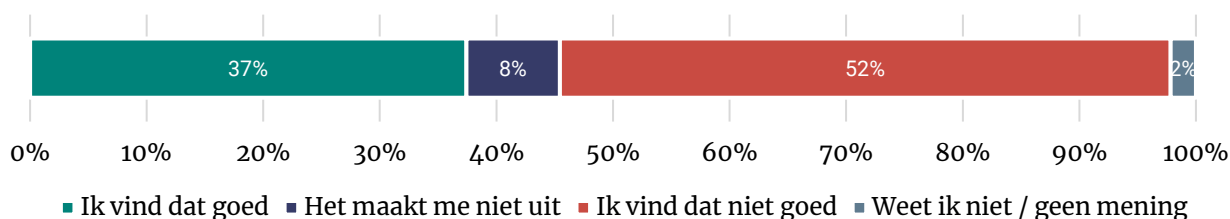
Iets minder dan de helft (47%) van de inwoners van Velsen-Noord vindt het goed dat de gemeente asielzoekers opvangt. Het aantal tegenstanders (38%) is kleiner dan het aantal voorstanders.

Figuur 2.1 – Wat vindt u ervan dat de gemeente Velsen asielzoekers opvangt? (n=1.217)

Een iets ander beeld is te zien bij de vraag wat inwoners vinden van opvang op het opvangschip Silja Europa, in Velsen-Noord. Ruim een op de drie inwoners (37%) staat achter deze opvang. Een krappe meerderheid is hier géén voorstander van (52%).

Figuur 2.2 – Wat vindt u van de opvang van asielzoekers op het schip in Velsen-Noord? (n=1.217)

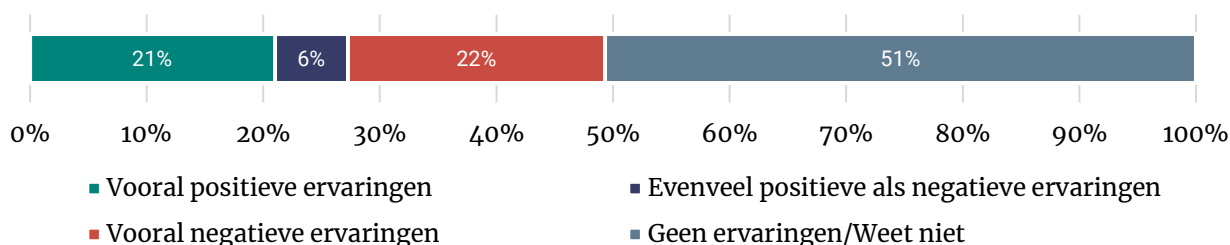
2.2 Ervaringen met huidige situatie opvangschip Silja Europa

Het college besloot onder voorwaarden toe te staan dat het zeecruiseschip Silja Europa aan de VOB-kade in Velsen-Noord (Wijkmeerweg 7) mag liggen. Dit schip wordt –zoals gezegd– sinds september 2022 gebruikt voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. In deze paragraaf wordt ingegaan op de ervaringen van inwoners van Velsen-Noord met het opvangschip en haar bewoners.

2.2.1 Ervaringen met het opvangschip Silja Europa

De inwoners van Velsen-Noord is gevraagd naar de eigen ervaring met het opvangschip. Hieruit blijkt dat ongeveer de helft van de inwoners geen ervaringen heeft. Andere inwoners hebben wel eigen ervaringen. Ruim een op de vijf (22%) heeft vooral negatieve ervaringen. Ongeveer evenveel inwoners hebben vooral positieve ervaringen (21%). Zes procent heeft evenveel positieve als negatieve ervaringen. Negatieve ervaringen komen meer voor onder inwoners van onder de 40 jaar. Onder de figuur worden de ervaringen verder toegelicht.

Figuur 2.3 – Wat zijn uw eigen ervaringen met (de bewoners van) het opvangschip Silja Europa in Velsen-Noord? (n=1.217)

Toelichting op eigen ervaringen

Als **positieve** ervaring wordt het persoonlijke, vriendelijke een-op-een contact met asielzoekers genoemd. Hieronder enkele antwoorden die dit weergeven:

- “Ik werk sinds november als vrijwilliger op de boot. De bewoners zijn heel dankbaar dat ze veilig zijn. Ik woon ook bij het Wijkeroogpark en kom regelmatig bewoners van de boot tegen als ik de hond uitlaat. Ze zeggen meestal hallo en zijn vriendelijk.”
- “Contact met mensen als ze langskomen, vriendelijk groetend. Of hun pogingen om onze taal meester te zijn. Netjes opruimen van hun spullen waar ze thee of koffie drinken.”
- “Mensen zijn heel beleefd en ik heb positieve gesprekken gehad in het park.”
- “Ik wandel daar regelmatig met de hond bij het kanaal. We zeggen elkaar vriendelijk gedrag en ik heb een paar keer een praatje gemaakt. Opgetreden met mijn Afrikaans koor Kuzola op de boot. Dat was een feestje.”

Onder de **negatieve** ervaringen noemen inwoners voornamelijk problemen zoals overlast, zwerfvuil, onveilige gevoelens en asociaal gedrag, bijvoorbeeld in de supermarkt of bij het uitlaten van de hond. Hieronder volgen enkele antwoorden die dit benoemen.

- “Er komen mannen van de boot in groepen van 4 tot 6 mannen die totaal geen respect voor de vrouwen hebben. Als je in het park loopt dan is het normaal dat je plaats maakt zodat je samen door kan lopen op het pad. Deze heren blijven borst vooruit met zijn tweeën naast elkaar lopen en dwingen jou de blubber in.”
- “Alleen maar groepen mannen in het park voel me als vrouw niet veilig.”
- “In het park ligt veel meer afval: blikjes en sigarettenverpakkingen en e-smoker vullingen.”

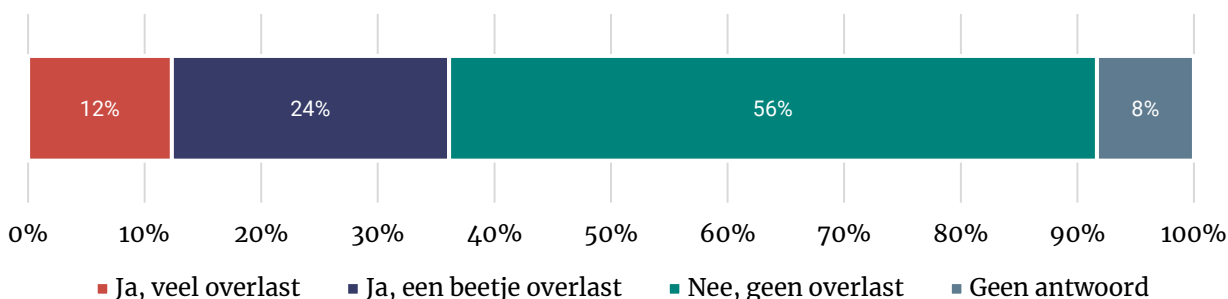

- “Ik kan niet meer ontspannen met de hond kunnen lopen aan het kanaal. De bankjes zijn bezet, en de mensen zijn bang voor honden.”
- “Ze schreeuwen, schoppen en slaan naar de hond.”
- “Ruw en voordringen in de supermarkt.”
- “In de supermarkt lopen ze je bijna omver.”

2.2.2 Ervaring met overlast

Ruim een derde van de inwoners van Velsen–Noord ervaart overlast van (de bewoners van) het opvangschip Silja Europa. Twaalf procent heeft veel overlast. De ervaren overlast is het hoogst onder de inwoners die binnen een straal van 1.000 meter van het schip wonen. Meer dan 40 procent geeft hier aan overlast te ervaren. Onder de figuur worden de ervaringen verder toegelicht.

Figuur 2.4 – Had u overlast door (de bewoners van) het opvangschip Silja Europa? (n=1.217)

Toelichting op de ervaren overlast

Zoals uit de negatieve ervaringen al naar voren kwam, blijkt de ervaren overlast met name te komen door ervaren intimidatie, in het bijzonder intimidatie jegens jonge vrouwen. Inwoners ervaren intimidatie door de groepsvorming die ontstaat. Deze groepen worden gezien als luidruchtig en ook wordt regelmatig overlast door openbaar dronkenschap aangehaald.

- “Al die mannen overal die rondjes lopen en me aankijken en napraten erg onprettig.”
- “Er wordt intimiderend gekeken naar mensen en geroepen naar vrouwen in vreemde talen.”
- “Dat er continu groepen mannen langs de basisschool lopen en door de straten en in de enige supermarkt hier in Velsen Noord.”
- “Dat ze in groepjes door het dorp lopen en ik dat erg intimiderend vind en het niet meer prettig vind om mijn kinderen alleen naar buiten te laten.”
- “Groepjes mannen in het donker met capuchon of muts. Ze doen niks, maar mijn dochter voelt zich daarbij oncomfortabel op straat.”
- “Alcohol drinken op het plein, lopen op de weg, denken dat ze alles kunnen maken.”

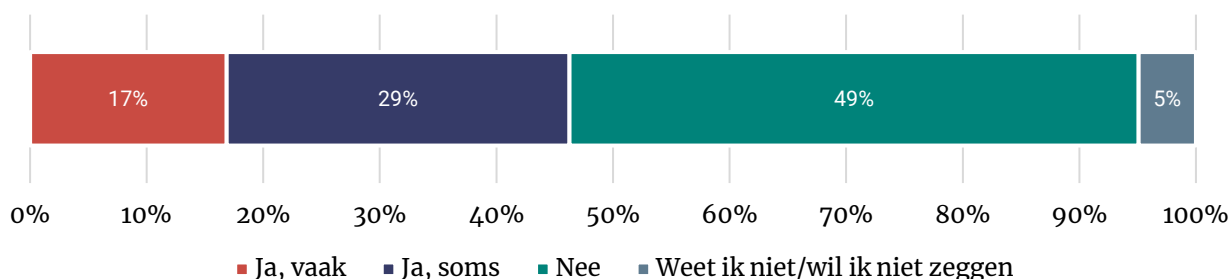
Ook refereren meerdere inwoners aan drukte bij de voorzieningen en een afnemend aanbod, met name bij de supermarkt.

- “De enige supermarkt de Dekamarkt heeft heel vaak lege vakken, doordat de mensen daar ook kopen.”
- “Lege schappen in de supermarkt door toename gebruik.”
- “Veel te druk in de supermarkt en te druk bij de apotheek.”
- “Een half uur wachten bij de apotheek omdat alle uitleg via de telefoon moet.”

2.2.3 Ervaring met onveiligheidsgevoelens

Iets minder dan de helft (46%) van de inwoners van Velsen-Noord voelt zich wel eens onveilig door de opvang van asielzoekers op de Silja Europa. Zeventien procent voelt zich vaak onveilig. Deze onveiligheidsgevoelens spelen vaker bij inwoners die binnen een straal van 1.000 meter van het schip wonen. Meer dan de helft van hen voelt zich wel eens onveilig. Daarnaast valt op dat jongere inwoners (onder 40 jaar) zich vaker onveilig voelen dan inwoners van 55 jaar en ouder.

Figuur 2.5 – Voelt u zich weleens onveilig door de opvang van asielzoekers op het opvangschip Silja Europa? (n=1.217)

2.3 Draagvlak voor verlenging

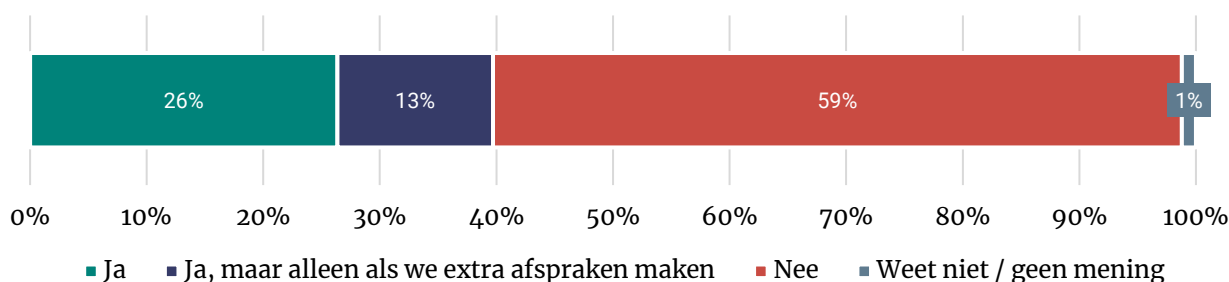
De landelijke overheid dacht dat er voor 1 maart 2023 genoeg opvangplekken zouden zijn. Daarom is de afspraak gemaakt met de landelijke overheid dat het schip op 1 maart 2023 weer weggaat. Begin 2023 wordt er echter geconstateerd dat er nog niet genoeg opvangplekken zijn. Daarom vraagt de landelijke overheid aan de gemeente of het opvangschip toch langer mag blijven. Dit is aan de inwoners van Velsen-Noord voorgelegd, waarbij werd aangegeven dat de eerder gemaakte afspraken in stand blijven. Deze afspraken zijn:

- er wonen 1.000 asielzoekers op het schip;
- de samenstelling van de bewoners is gevarieerd; er wonen géén uitgeprocedeerde asielzoekers en geen asielzoekers uit veilige landen;
- op en rond het cruiseschip zijn altijd zes beveiligers beschikbaar;
- er zijn vijf politiemensen, twee boa's en een jeugdboa ingezet om kleine en grotere incidenten goed op te kunnen vangen;
- er is 24 uur per dag een telefoonnummer beschikbaar voor omwonenden en bedrijven voor vragen of meldingen van overlast;
- het schip heeft een eigen arts en er is geen extra belasting op de zorg en de scholen in Velsen-Noord;
- er is periodiek overleg tussen omwonenden, gemeente, politie en het COA;
- de opvanglocatie kost de gemeente geen geld.

2.3.1 Verlenging van zes maanden

Het plan om de Silja Europa maximaal zes maanden langer als opvangschip te laten fungeren in Velsen-Noord wordt door bijna zes op de tien inwoners *niet* gesteund. Ruim een kwart vindt dat het schip wél zes maanden langer mag blijven liggen. Voor 13 procent mag dit, maar wel als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Onder de grafiek gaan we verder in op de voorwaarden die door deze groep worden gesteld. Ook is daar aandacht voor de onderbouwing van de groepen die uitgesproken voor of tegen een verlenging van zes maanden zijn.

Figuur 2.6 – Vindt u dat het opvangschip nog maximaal zes maanden mag blijven (tot 1 september 2023)?
(n=1.217)

Inwoners die zonder het maken van extra afspraken voor de verlenging van het opvangschip Silja Europa zijn, geven vaak mee dat ze het onverstandig vinden om terug te komen op eerdere afspraken, maar de noodzaak in de bredere context van de asielopvangcrisis te erkennen.

- “De gemeente moet zich wel aan de afspraken houden.”
- “Wel bewoners duidelijk inlichten en goede afspraken maken over hoe de omgeving zo schoon als mogelijk te houden.”
- “Ik vind eigenlijk dat de gemeente zich aan de afspraken moet houden. Dit gebeurt dus niet. Ik denk als ik in de positie ben van een vluchteling dat ik blij zou zijn om een vaste opvangplek te hebben.”
- “Jammer dat er niet aan de eerdere afspraken gehouden kan worden. Maar voor de mensen is het noodzakelijk. Als het maar geen permanente oplossing wordt en de jeugd er in de toekomst qua woningnood geen last van krijgt.”
- “Ik ervaar geen last van het opvangschip en zijn "tijdelijke" bewoners, het schip mag wat mij betreft zo lang als noodzakelijk is blijven liggen.”
- “Ik heb er geen problemen mee als het opvangschip langer blijft maar op lange termijn zal er gezocht moeten worden naar een andere oplossing (meer opvangplekken elders in het land). Dit besluit zorgt al voor verdeeldheid en het lijkt me niet verstandig om het telkens blijven te verlengen.”
- “Eerst moet er een andere goede opvangplek komen voor de asielzoekers voordat het schip weg wordt gehaald.”

Inwoners die pleiten voor extra afspraken noemen diverse **voorwaarden** die ze belangrijk vinden bij de verlenging van de opvanglocatie. Hier komen verschillende elementen naar voren. Meest genoemd is duidelijkheid over de einddatum en het aantal bewoners van het schip, maar ook is er behoefte aan een duidelijk plan van aanpak voor de bewoners. Meerdere inwoners halen ook de financiën aan, in de vorm van compensatie voor de opvang die gericht in Velsen-Noord dient te worden besteed. Ook andere thema's (contact met de gemeente, veiligheidsmaatregelen, duurzaamheid) passeren de revue, zij het in minder grote aantallen.

- “Duidelijke afspraken over tot wanneer het schip blijft en het aantal mensen dat op het schip wordt opgevangen.”
- “Dat het asielzoekersaantal op maximaal 1.000 blijft staan. Het schip volgens afspraak ditmaal wel na maximaal een half jaar vertrekt. Afspraak is afspraak.”
- “Een duidelijk plan voor de periode erna, zodat alle mensen die nu op het schip verblijven een plekje hebben en weten waar ze aan toe zijn. Het kan en mag niet zo zijn dat de mensen die nu worden opgevangen op het schip in de periode daarna aan hun lot worden overgelaten.”
- “Hoe de mensen verder worden begeleid, kinderen gaan naar school, je kunt hen niet scheiden van hun ouders (dit geldt ook over een half jaar).

Degene die nu middels werkervaring een werkplek (stage) hebben zullen na een halfjaar alsnog "weg" moeten is dit reëel en wat gebeurt er met hun familie, mogen die ook blijven? Het probleem zal over een halfjaar niet opgelost zijn, mag je dan op deze wijze een scheiding maken?"

- *"Afspraken om de bewoners van het opvangschip mogelijkheden te geven om te integreren. Cursus, stage, vrijwilligerswerk, NL leren, onze samenleving te leren kennen of anderszins. Zodat zij zich tot nut voelen, zich veilig en welkom voelen. Een perspectief kunnen zien."*
- *"Achterstallig onderhoud in Velsen-Noord snel en grondig aanpakken met geld dat de gemeente krijgt voor het faciliteren van de opvang."*
- *"Dat het geld voor de opvang besteed wordt aan betere voorzieningen in Velsen-Noord, ook voor de asielzoekers, zoals picknicktafels en een speelveld."*
- *"Compensatie in vorm van investering in Velsen-Noord om criminaliteit te verminderen en leefbaarheid te verhogen."*
- *"Blijven polsen bij de inwoners of het goed blijft gaan."*
- *"Elke een of twee maanden deze enquête houden onder de inwoners van Velsen-Noord. In de winter is er nagenoeg geen overlast omdat mensen niet buiten rondhangen."*
- *"Dat de veiligheid van de bedrijven beter gewaarborgd worden. Dus ervoor zorgen dat er geen asielzoekers op de bedrijventerreinen kunnen komen in verband met hun eigen veiligheid."*
- *"Een milieuvriendelijk alternatief voor de diesel aggregaten die het schip voorzien van energie. De inwoners van de gemeente Velsen hebben al meer dan wenselijk te maken met vervuilde lucht. We kunnen asielzoekers ook op duurzamere manieren opvangen."*

Inwoners die **tegen de verlenging van het opvangschip Silja Europa** zijn, geven in grote getale aan dat de gemeente zich aan de oorspronkelijke afspraak dient te houden. Een aantal plaats vraagtekens bij het asielbeleid in het algemeen, anderen gaan in op de situatie in Velsen-Noord. Het dorp is te klein voor de opvang van een groep van dergelijke omvang, vinden zij. Sommige doen ook de suggestie de aanlegplaats te wijzigen. Ook wordt er overlast of onveiligheid ervaren, of anders verwacht in de zomerperiode. Ook de luchtvervuiling wordt soms aangekaart.

- *"Afspraak is afspraak. Over een half jaar is het probleem nog net zo groot. Dan weer een half jaar verlengen?"*
- *"Dat was niet de afspraak en de belofte."*
- *"Er is geen plek voor meer mensen in Nederland, de grenzen moeten gesloten worden en de opvang gesloten."*
- *"Omdat Nederland vol is. En mijn eigen kinderen kunnen geen eens huisvesting vinden."*
- *"Het is hier een te klein dorp voor zoveel opvang en voor de opvang in de toekomst."*
- *"Velsen Noord heeft 5 duizend inwoners, weinig voorzieningen. Laat een grotere gemeente de opvang verzorgen waar het minder impact heeft."*
- *"Velsen is groter dan Velsen-Noord, er zijn kades genoeg in Velsen!"*
- *"Er zullen zat goede mensen zich bevinden op het schip maar er zullen vast ook nog een paar rotte appels tussen zitten, voor mijn eigen en anderen hun veiligheid zou ik graag willen dat het schip vertrekt."*
- *"Omdat er al veel te veel asielzoekers aanwezig zijn in Velsen-Noord. Nu is het winter en blijven er veel aan boord van het schip. In de zomer zullen er veel meer van boord gaan als het mooi weer is."*
- *"Het schip heeft heel veel luchtvervuiling (stikstof) veroorzaakt tegen alle beloftes in."*
- *"De boeren moeten weg maar het schip draait op diesel dat door heel het dorp te ruiken is."*

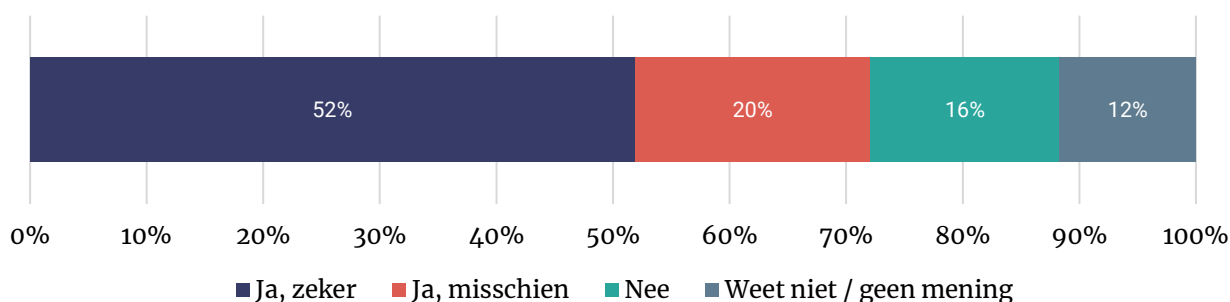

2.3.2 Verlenging van meer dan zes maanden

De inwoners die (onder voorwaarden) open stonden voor een verlenging is een vervolgvraag gesteld. Hen is gevraagd of zij ook staan achter een verlenging van meer dan zes maanden, als hier dan tegenover staat dat er minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders. De landelijke overheid is op dit gebied bezig met een nieuwe wet (de Spreidingswet). Die wet zorgt dat iedere gemeente naast statushouders⁶ straks verplicht is om ook asielzoekers op te vangen. Omdat de gemeente Velsen dan veel asielzoekers opvangt, kan mogelijk de afspraak worden gemaakt dat de andere gemeenten in de regio meer statushouders een woonruimte bieden. Hiermee komt er minder druk op de woningen in Velsen. Dit scenario kan alleen als het opvangschip voor een langere periode mag blijven.

Onder de inwoners die (onder voorwaarden) open stonden voor een verlenging is een krappe meerderheid (52%) te spreken over dit voorstel. Nog eens 20 procent staat hier voor open onder bepaalde voorwaarden. Welke extra afspraken er wat hen betreft gemaakt moeten worden, wordt verder toegelicht onder de figuur.

Figuur 2.7 – Vindt u dat het opvangschip langer dan zes maanden mag blijven, als dan in Velsen minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders? (alleen voorgelegd aan groep die 'ja' of 'ja, maar alleen onder bepaalde afspraken' antwoordden op de vraag 'Vindt u dat het opvangschip nog maximaal zes maanden mag blijven (tot 1 september 2023)?', n= 494)

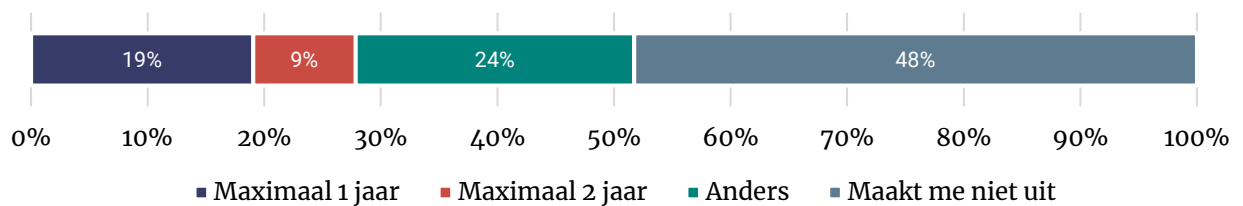
Inwoners noemen diverse **voorwaarden** die ze belangrijk vinden bij een verlenging van meer dan zes maanden. Het gaat dan vaak om toelichtingen op de afspraak rondom woningen voor statushouders en de eerder al genoemde behoefte om geld in Velsen-Noord te investeren:

- “Er zijn geen woningen, laat staan voor asielzoekers. Die zijn nu samen met de burgers de dupe.”
- “Dat er geen huizen beschikbaar worden gesteld. Ik heb 2 kleindochters in de twintig, die graag een eigen woning/plek willen hebben.”
- “Dat er helemaal geen woningen beschikbaar gesteld worden in Velsen-Noord voor statushouders.”
- “Dat de statushouders niet per definitie voorrang krijgen op de al zo krappe woningmarkt.”
- “Als er dan extra geld beschikbaar komt voor gemeente Velsen, dat het dan ten goede komt voor Velsen-Noord.”
- “Het geld moet naar het dorp vloeien. Betere voorzieningen in Velsen-Noord.”

⁶ Statushouders zijn asielzoekers die al zeker weten dat zij in Nederland mogen blijven. Statushouders worden gekoppeld aan een gemeente in Nederland. Deze gemeente moet zorgen dat er een woning voor hen beschikbaar komt.

Van de groep inwoners die een langere opvang op de Silja Europa steunt als hier dan tegenover staat dat er minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders, is er een relatief grote groep die hier geen tijdspanne aan koppelt (48%). Negentien procent heeft de voorkeur voor maximaal één jaar, 9 procent voor een maximum van twee jaar. Een klein kwart heeft een ander idee bij de maximale verlenging van de opvang op de Silja Europa. Hier is een grote groep bij die aangeeft dat dit zo lang kan als nodig is. Ook zijn er mensen die het willen laten afhangen van de situatie in Velsen-Noord, bijvoorbeeld: “Totdat er overlast ontstaat.”

Figuur 2.8 – Hoe lang wilt u dat het opvangschip maximaal blijft? (alleen voorgelegd aan groep die ‘ja’ of ‘ja, misschien’ antwoordden op de vraag ‘Vindt u dat het opvangschip langer dan zes maanden mag blijven, als dan in Velsen minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders?’, n= 352)

Bijlage: Vragenlijst

Sinds 21 september 2022 ligt aan de VOB-kade in Velsen-Noord een schip, Silja Europa. Op het schip wonen maximaal 1.000 asielzoekers. Dit zijn mensen die uit hun eigen land zijn gevlucht. Het schip is een noodopvanglocatie, omdat er te weinig plekken waren om asielzoekers op te vangen in Nederland. De afspraak was om het schip tot uiterlijk 1 maart 2023 in Velsen-Noord te laten liggen.

U krijgt eerst een aantal vragen over hoe de opvang nu gaat. Daarna kunt u aangeven of u vindt dat het schip langer mag blijven, of weg moet.

1. **Wat vindt u ervan dat de gemeente Velsen asielzoekers opvangt?**
 - a) Ik vind dat goed
 - b) Het maakt me niet uit
 - c) Ik vind dat niet goed
 - d) Weet ik niet / geen mening

2. **Wat vindt u van de opvang van asielzoekers op het schip in Velsen-Noord?**
 - a) Ik vind dat goed
 - b) Het maakt me niet uit
 - c) Ik vind dat niet goed
 - d) Weet ik niet / geen mening

3. **Wat zijn uw eigen ervaringen met (de bewoners van) het opvangschip Silja Europa in Velsen-Noord?**
 - a) Alleen maar goede ervaringen
 - b) Vooral goede, maar ook slechte ervaringen
 - c) Evenveel goede als slechte ervaringen
 - d) Vooral slechte, maar ook goede ervaringen
 - e) Alleen maar slechte ervaringen
 - f) Ik heb geen ervaringen met (de bewoners van) het opvangschip Silja Europa
→ naar vraag 6
 - g) Weet ik niet / geen mening → naar vraag 6

4. **Welke goede ervaringen had u?**
Indien v3 = a,b,c,d

- Geen antwoord

5. Welke slechte ervaringen had u?

Indien v3 = b,c,d,e

- Geen antwoord

6. Had u overlast door (de bewoners van) het schip?

- a) Ja, veel overlast
- b) Ja, een beetje overlast
- c) Nee, geen overlast → ga verder naar vraag 8
- d) Geen antwoord → ga verder naar vraag 8

7. Wat was de overlast?

- Weet ik niet/wil ik niet zeggen

8. Voelt u zich weleens onveilig door de opvang van asielzoekers op het schip?

- a) Ja, vaak
- b) Ja, soms
- c) Nee
- d) Weet ik niet/wil ik niet zeggen

Bij de komst van het opvangschip Silja Europa maakten we een aantal afspraken. **Zie hier voor meer informatie.** (i) Zo spraken de gemeente en landelijke overheid af dat het opvangschip op 1 maart 2023 weer weggaat. Verder zijn er nog andere regels en voorwaarden gesteld aan de aanwezigheid van het schip.

- **(I) De belangrijkste waren:**
- Er wonen 1.000 asielzoekers op het schip
- Er wonen mensen van verschillende leeftijden, etniciteit, geslacht en gezinssamenstelling op het schip. Er mogen geen asielzoekers wonen waarvan we al weten dat zij niet in Nederland mogen blijven. En ook geen asielzoekers uit veilige landen.
- Op en rond het schip zijn altijd beveiligers.
- Er is extra politie in Velsen-Noord. Er zijn ook twee extra boa's (handhavers).
- Er is een telefoonnummer dat omwonenden en bedrijven 24 uur per dag kunnen bellen voor vragen of als ze overlast hebben.
- De bewoners van het schip maken geen gebruik van de huisarts in Velsen-Noord of van het onderwijs in Velsen-Noord.
- Er is overleg tussen omwonenden, gemeente, politie en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA).
- Gratis pendelbus van de boot naar station Beverwijk, ook gratis voor inwoners van Velsen.
- De opvanglocatie kost de gemeente geen geld

Er zijn in ons land niet genoeg opvangplekken. Dit is een landelijk probleem. Daarom vraagt de landelijke overheid aan de gemeente of het opvangschip toch langer in Velsen mag blijven. Dat vinden we een lastige vraag omdat we eerder met de inwoners van Velsen-Noord afspraken dat het opvangschip op 1 maart 2023 weg zou gaan. We vinden die afspraak belangrijk. Daarom willen we hier pas een besluit over nemen als we weten wat de inwoners van Velsen-Noord hierover denken.

9. Vindt u dat het opvangschip nog maximaal zes maanden mag blijven (tot 1 september 2023)?

- a) Ja → ga naar vraag 10
- b) Ja, maar alleen als we extra afspraken maken → ga naar vraag 11
- c) Nee → ga naar vraag 12
- d) Weet niet / geen mening → ga naar vraag 13

10. U vindt het goed als het opvangschip langer blijft.
Wil u daarover nog iets aan de gemeente meegeven?

- Geen antwoord/weet ik niet

11. U vindt het goed als het opvangschip langer blijft, maar alleen als we extra afspraken maken.

Welke afspraken vindt u dan belangrijk?

- Geen antwoord/weet ik niet

12. U vindt het niet goed als het opvangschip langer blijft.

Kunt u uitleggen waarom?

- Geen antwoord/weet ik niet

Als V9= Dat vind ik goed / weet niet

U vindt het goed als het opvangschip nog maximaal zes maanden (tot 1 september 2023) in Velsen-Noord blijft. Nu is het zo, dat wanneer het opvangschip nog **langer dan zes maanden** blijft, de situatie verandert.

Iedere gemeente moet asielzoekers en statushouders opvangen. (Toelichting: Statushouders zijn asielzoekers die al zeker weten dat zij in Nederland mogen blijven.)

We moeten daarvoor locaties zoeken. Als het schip langer blijft, vangt gemeente Velsen al veel asielzoekers op. We kunnen dan kijken of we met andere gemeenten in de regio kunnen afspreken dat zij meer statushouders opvangen. Dan hoeven wij minder of helemaal geen woningen beschikbaar te stellen voor statushouders.

13. Vindt u dat het opvangschip na 1 maart 2023 langer dan zes maanden mag blijven, als dan in Velsen minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders?

- a) Ja, zeker
- b) Ja, misschien
- c) Nee
- d) Weet niet / geen mening

Als v13= ja zeker of ja misschien:

14. Als het schip na 1 maart 2023 langer blijft dan 6 maanden, moeten we dan extra afspraken maken?

- a) Nee
- b) Ja, namelijk
- c) Weet niet / geen mening

Als V9= Alleen als we (andere) extra afspraken maken

U vindt dat het opvangschip nog maximaal zes maanden (tot 1 september 2023) in Velsen -Noord mag blijven als we extra afspraken maken. Nu is het zo, dat wanneer het opvangschip nog **langer dan zes maanden** blijft, de situatie verandert.

Iedere gemeente moet asielzoekers en statushouders opvangen. (Toelichting: Statushouders zijn asielzoekers die al zeker weten dat zij in Nederland mogen blijven.)

We moeten daarvoor locaties zoeken. Als het schip langer blijft, vangt gemeente Velsen al veel asielzoekers op. We kunnen dan kijken of we met andere gemeenten in de regio kunnen afspreken dat zij meer statushouders opvangen. Dan hoeven wij minder of helemaal geen woningen beschikbaar te stellen voor statushouders.

15. Vindt u dat het opvangschip tot na 1 september 2023 mag blijven, als dan in Velsen minder of helemaal geen woningen beschikbaar worden gesteld voor statushouders?

- a) Ja, zeker
- b) Ja, misschien
- c) Nee
- d) Weet niet / geen mening

Als v15= ja zeker of ja misschien:

16. Als het schip langer blijft dan 6 maanden, moeten daarover dan afspraken gemaakt worden?

- a) Ja, dezelfde afspraken die ik eerder noemde
- b) Ja, dan zijn extra afspraken nodig, namelijk
- c) Nee
- d) Weet niet/ geen mening

Als V13 of v15=ja, zeker/ja, misschien

Alleen gedurende de tijd dat het opvangschip asielzoekers opvangt, kan de gemeente Velsen de afspraak maken dat zij minder tot geen statushouders een woonruimte hoeft te geven. Hoe langer het opvangschip blijft liggen, hoe langer op deze manier de druk op de woningmarkt kan worden verlicht.

17. Hoe lang wilt u dat het opvangschip maximaal blijft?

- a) Maximaal 1 jaar
- b) Maximaal 2 jaar
- c) Anders, namelijk...
- d) Maakt me niet uit

Achtergrondvragen

Er volgen nog enkele achtergrondvragen.

18. Wat is uw leeftijd?

[open antwoord]

19. Wat is uw geslacht?

- a) Man
- b) Vrouw
- c) Anders
- d) Wil ik niet zeggen

20. Zijn er nog dingen die niet zijn gevraagd in de vragenlijst waarover u uw mening wilt geven?
Dan kunt u dat hieronder invullen.

- Geen opmerkingen

Dit waren alle vragen. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl